

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

"ระบบการศึกษาในอดีต ไม่สามารถแม้แต่จะสนองความต้องการในปัจจุบันยิ่งเมื่อเวลาผ่านไปนานค..."¹ คือคำกล่าวของ โกธารี (D.S.Kothari) นักการศึกษาผู้หนึ่ง ผู้ซึ่งตระหนักถึงปัญหาความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์เราในโลกปัจจุบัน และในอนาคต ในความคิดความห่วงใยนี้ ไม่ไ้มีเฉพาะในนักการศึกษาคนเดียว หรือกลุ่มเดียวเท่านั้น หากแต่นักการศึกษาทั่วโลก ตลอดจนนักการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ต่างมองเห็นถึงปัญหาต่าง ๆ ต่างให้ความสนใจ ห่วงใย และหาวิธีแก้ไขป้องกันในหลายวิถีทาง

ปัจจุบันปัญหาที่สำคัญที่สุดในประเทศไทยและทั่วโลก คือ ปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านเศรษฐกิจ และปัญหาทางด้านสังคม เช่น ปัญหาการเมือง การปกครอง ปัญหาเยาวชน ปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ ประเทศเราเป็นประเทศด้อยพัฒนาประเทศหนึ่ง ซึ่งประสบปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งเรากำลังแก้ไขอยู่ในขณะนี้เช่นเรากำลังแก้ไขด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา

ยุคนี้การศึกษามีบทบาทและมีความสำคัญอย่างมาก มากกว่ายุคใด ๆ ในอดีตมา และเชื่อเหลือเกินว่าการศึกษาระดับความสำคัญยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ไปในอนาคต ทั้งนี้ด้วยเหตุผลของสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป 2 ประการ คือ

1. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ความเปลี่ยนแปลงทางด้านนี้ นับว่ามีผลกระทบกระเทือนต่อการศึกษาเป็น

¹ ลีปพนนท์ เกตุทัต, บทบาทของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาการศึกษา, ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ธรรมสาร, 2515), หน้า 1

อย่างมาก ในครึ่งหลังของศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา โลกเราได้เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปในด้านนี้เป็นอย่างมาก ผลคือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแทบทุก ๆ ด้าน และมนุษย์จำต้องปรับตนเอง เปลี่ยนแปลงไปให้เหมาะสมกับกับเวลา และสภาพการณ์ในขณะนั้น ๆ อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่มีต่อการศึกษาก็สำคัญอันหนึ่งก็คือ ความรู้อย่างอย่างล้าสมัยในเวลาอันรวดเร็ว โดยเฉพาะ.....ความรู้ใหม่ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นเป็นสองเท่าทุก ๆ ประมาณ 6-7 ปี² ดังนั้นความรู้ที่นักเรียนได้รับในระหว่างที่เรียนในโรงเรียนจะเริ่มล้าสมัยทันที เมื่อจบออกไป อันนับว่าเป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาอันหนึ่ง จำเป็นที่เราจะต้องแก้ไขให้ดีขึ้น โดยหาวิธีทางที่จะสามารถให้การศึกษาได้มากและรวดเร็วทันกับเหตุการณ์มากกว่าที่ดำเนินการอยู่ในทุกวันนี้ อีกทั้งจะต้องได้รับการศึกษาตลอดชีวิต (Life Long Education)

2. การเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว

ปัญหาการเพิ่มจำนวนประชากร เป็นปัญหาที่โลกกำลังประสบอยู่และได้รับความสนใจ ประเทศต่าง ๆ โดยทั่วไป กำลังหาทางแก้ไขอยู่ในขณะนี้ โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย กำลังเผชิญกับปัญหานี้อย่างหนัก อย่างไรก็ตามจนบัดนี้เราก็คงยังประสบกับปัญหานี้อยู่ และก็ประสบกับอีกหลาย ๆ ปัญหาที่เกิดตามมา เนื่องจากปัญหาการเพิ่มของประชากรนี้ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา ฯลฯ ในเรื่องนี้ W.S. Platt³ ได้ทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนของประเทศไทยไว้จนถึงปี พ.ศ. 2523 โดยอาศัยข้อมูลจากอัตราการขยายตัวของพลเมือง แผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และสำรวจแรงงาน คาดหมายว่าในปี พ.ศ. 2523 ประเทศไทยจะมีพลเมืองประมาณ 50 ล้านคน ในจำนวนนี้จะเป็นผู้อยู่ในวัย 5-19 ปี ซึ่งเป็นวัยการศึกษา 19.5 ล้านคน แต่ขณะนั้น

² ลีปพนธ์ เกตุทัต, เรื่องเดียวกัน, หน้า 13

³ William J. Platt "Manpower Planning in Thailand," A paper presented to Summer Conference on Educational Planning, Syrocos University, (July, 1964).

รัฐสามารถจัดให้การศึกษาดังกล่าวได้ประมาณ 8.2 ล้านคน

จะเห็นได้ว่าจากปัญหาสองประการดังกล่าวนี้ เป็นสาเหตุสำคัญอันมีผลกระทบกระเทือนต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก จำเป็นเหลือเกินที่การศึกษาของเราจะต้องถูกเปลี่ยนแปลงไปให้เหมาะสมทันต่อสภาพการณ์ในโลกปัจจุบัน..." ยูเนสโก กล่าวว่าการแก้ปัญหาการศึกษา ไม่ใช่แก้ไขในแบบการให้การศึกษาระบบเดิมที่เคยทำมา (Traditional Method) จะต้องแก้ไขในแบบรูปใหม่ที่แปลกออกไปจากเดิมอีกมากมาย..."⁴ ทั้งนี้เพราะโลกเปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว ความรู้ใหม่มีมากขึ้น และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับจำนวนประชากร นักเรียน นักศึกษาเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เราจะต้องแก้ปัญหาทางการศึกษาที่ว่าทำอย่างไรจึงจะให้การศึกษากับประชาชน ให้เพียงพอแก่ความต้องการ รวดเร็ว และเหมาะสมต่อเหตุการณ์สภาพแวดล้อม ปัญหาการศึกษาที่เห็นได้ชัดในบ้านเราก็คือ เราไม่สามารถให้การศึกษแก่นักเรียน นักศึกษาตามที่ต้องการได้พอเพียง เรายังขาดครูสอน ขาดสถานที่และขาดบุคลากรที่มีความสามารถ ประสิทธิภาพทางการศึกษาจึงดูเหมือนจะต่ำลง เพราะการให้การศึกษาระบบเดิมในขณะที่เทคโนโลยีก้าวไปไกล

"...น่าสังเกตว่า ในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา ถ้าจะเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงในเรื่องเทคนิคหรือเทคโนโลยีของการสื่อสาร คมนาคมหรือการแพทย์กับการศึกษาของเราแล้ว จะเห็นได้ชัดอันหนึ่งว่า ในระยะเวลาเท่าที่กล่าวมานี้ ทางการแพทย์ การสื่อสารและการคมนาคม ได้นำเอาเทคนิคและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้มากมาย ส่วนการศึกษานั้นว่ายังล้าหลังมาก..."⁵ ดังนี้ Sith Spaulding⁶ จึงกล่าวว่า "วิวัฒนาการของเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลเนื่องมาจากการศึกษา แต่การศึกษายังมีได้นำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาปรับปรุงการศึกษาให้ดีขึ้นเท่าที่ควร"

⁴ ครรชิต อัครถาวร, "ชุดคิดและการจัดบริการโสตทัศนวัสดุการศึกษาของสถานฝึกหัดครู" เอกสารสัมมนาผู้อำนวยการและครูช่วยฝ่ายวิชาการ ครั้งที่ 2 กรมการฝึกหัดครู, 2512, หน้า 119.

⁵ จุฑามณี วงสายพันธ์, เทคโนโลยีในทางการศึกษา, ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, หน้า 31

⁶ Sith Spaulding, "Advanced Educational Technologies" Prospects in Education, No.3, 1970, p.9.

สำหรับเทคโนโลยีที่นำมาใช้กับการพัฒนาการศึกษานั้น เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่า ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องมีแผนการใช้สื่อมวลชน โดยเฉพาะวิทยุกระจายเสียง และโทรทัศน์ ให้การศึกษาแก่ประชาชนในประเทศของตน องค์การศึกษาระหว่างชาติก็เห็นว่าสื่อมวลชน เป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม และได้เชิญชวนให้ประเทศสมาชิกใช้สื่อมวลชน ให้การศึกษา นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกรวมโครงการสื่อมวลชนเข้าไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจด้วย

สื่อมวลชนที่มีบทบาทในวงการศึกษานั้น ได้ผลในการทดลองใช้มาแล้วในหลาย ๆ ประเทศ ได้แก่ โทรทัศน์ การใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษา นั้น องค์การกระจายเสียงแห่งชาติ ใหญ่ ๆ ส่วนมากมีฝ่ายโทรทัศน์โรงเรียน เช่น องค์การ บี.บี.ซี. ของอังกฤษ องค์การกระจายเสียง เอ็น.เอช.เค. ของญี่ปุ่น และองค์การกระจายเสียง เอ.บี.ซี. ของออสเตรเลีย เป็นต้น

การพัฒนาการศึกษา? จะทำได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพนั้น จำต้องมองหาลู่ทาง ที่จะนำเอาเทคนิควิทยาใหม่ ๆ เข้ามาใช้ เพื่อให้การศึกษา เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมี ประสิทธิภาพ การศึกษาที่สมบูรณ์นั้น จะต้องเป็นการศึกษามีลักษณะพร้อม 3 ประการคือ

1. คนต้องมีความรู้ คำว่ามีความรู้นั้น มิใช่มีความรู้เฉพาะข้อเท็จจริง เป็น อย่าง ๆ เท่านั้น แต่จะต้องประกอบด้วยลักษณะหลาย ๆ ประการ เช่น ความรู้ในวิถีทางที่จะ จัดการกับเรื่องเฉพาะอย่าง ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้ม ผลคิดตาม ความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภท หมวดหมู่ ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ความรู้เกี่ยวกับวิธีต่าง ๆ ความรู้เกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี นอกจากนี้ยังจะต้องมีความสามารถทางปัญญาอื่น ๆ อีก เช่นความเข้าใจ การแปลความ การตีความ การขยายความ หรือทำนาย การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การ ประเมินผลเหล่านี้เป็นคน

⁷ชม ภูมิภาค, "โทรทัศน์กับการศึกษาตลอดชีวิต" สารเทคโนโลยีทางการศึกษา
ฉบับที่ 2 ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, (พระนคร:
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว), หน้า 51.

2. คนต้องมีความซาบซึ้ง ทศนคติ และค่านิยม สักแต่มีความรู้นั้นไม่พอ จะต้องมีความรู้สึกที่ลึกซึ้งในจิตใจเป็นแรงจูงใจด้วย คนจึงจะเกิดการกระทำ หรือเกิดความพยายาม จะกระทำ

3. คนต้องมีทักษะ นั้นหมายความว่า ต้องมีทักษะทั้งทางกาย และจิต ทางกาย หมายถึงการไขว่คว้าต่าง ๆ ของร่างกายไต่คล่องแคล่ว และเป็นนิสัย ทางจิตหมายถึง มีทักษะ และนิสัยที่จะคิดเช่นนั้น

หากคนมีความพร้อมทั้งสามประการ เช่นนี้แล้ว ก็ย่อมจะเกิดการกระทำอันเป็นนิสัย นิสัยนี้เราถือว่าเป็นจุดหมายปลายทางของการสอน การให้การศึกษาในปัจจุบันนี้ เรามักหยุดแค่ขั้นที่ 1 เท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว จึงเต็มไปด้วยคนรู้ แต่ไม่มีคนทำ เพราะไม่มีแรงจูงใจที่จะทำและทำไม่เป็น

โทรทัศน์ มีคุณสมบัติพิเศษพร้อมหลายประการ... จึงอยู่ในฐานะที่จะให้การศึกษาแก่คนสมบูรณ์ทั้งสามประการ คือให้ความรู้ ให้ทัศนคติ ความซาบซึ้ง และค่านิยม ตลอดจนให้ทักษะ

เมื่อกล่าวถึงคุณสมบัติที่เด่นของโทรทัศน์⁸ เราทราบกันดีโดยทั่วไปแล้วว่า

1. โทรทัศน์ สามารถสื่อสารไปยังประชาชนกลุ่มใหญ่ที่กระจัดกระจายได้โดยไม่จำกัดจำนวน และในเวลาเดียวกัน นอกจากนั้นยังสื่อสารไปได้ในระยะไกลพอสมควร
2. โทรทัศน์สามารถให้ประสบการณ์แก่ผู้รับได้มาก ทำให้ผู้รับมีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง เกิดความรู้ทั้งในด้านการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข และมีความรู้ในวิชาชีพของตน
3. โทรทัศน์มีคุณสมบัติของสื่อทัศนศึกษาอย่างครบถ้วน คือให้ข่าวสารแก่ผู้รับทั้งทางคำบรรยาย สัมผัส ทางตา ทางหู สามารถสร้าง Concrete Experience ได้ดี ด้วยคุณสมบัติที่เด่นอันนี้เอง ที่ทำให้นักการศึกษาเห็นว่าจะช่วยในการพัฒนาการศึกษา

⁸ Jeremy Howell, "The Use of Television in Agricultural Extension." Educational Television International, Vol.4 No.2, (June 1970), pp.6-7.

ใหม่ประสิทธิภาพขึ้นตามต้องการได้ อย่างน้อยก็ด้วยเหตุผลหนึ่งที่ว่า การรับรู้ของมนุษย์เรา เกิดจากการได้เห็น 75 % จากการได้ยิน 13 % จากการสัมผัส 6 % จากการรส 3 % และกลิ่น 3 %⁹ จะเห็นได้ว่าโทรทัศน์สามารถให้การรับรู้ตามตัวเลขที่กล่าวมานี้ถึง 88 % ประกอบกับการใช้โทรทัศน์ในการสอนสามารถช่วยแก้ปัญหา หรือลบล้างปัญหาต่าง ๆ ทางการศึกษาได้ จึงได้มีการนำโทรทัศน์เข้ามาช่วยพัฒนาการศึกษาในแทบทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษาผู้ใหญ่

- ระดับประถม และมัธยม¹⁰

ในระดับประถมและมัธยมนั้น โทรทัศน์อาจจะทำหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับอยู่ 4 ประการ คือ

1. เพิ่มพูนความสมบูรณ์แก่บทเรียนที่ครูสอนในชั้น เช่น ให้ตัวอย่างหรือแนะนำเรื่องใหม่ที่ไม่มียู่ในหนังสือเรียน เป็นการเชื่อมโยงโรงเรียนกับโลกภายนอก
2. สอนวิชาโดยตรง อันเป็นวิชาที่ครูสอนปกติไม่มีความสามารถเท่า
3. นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการอบรมครูประจำการ
4. เป็นโรงเรียนทางอากาศ ในกรณีที่ท้องถิ่นนั้นไม่มีโรงเรียน

- ระดับอุดมศึกษา

ในบางประเทศ ได้แก้ออสเตรเลียสอนไม่เพียงพอ หรือนักศึกษาที่หนึ่งไม่พอให้มีโอกาสเรียนมหาวิทยาลัยได้ โดยเรียนจากทางโทรทัศน์ หรือที่เรียกกันว่ามหาวิทยาลัยทางอากาศในเรื่องนี้ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และรัสเซีย ได้รับผลสำเร็จมาแล้ว อังกฤษเองก็ได้รับความสำเร็จในเรื่องนี้ คือมหาวิทยาลัยทางอากาศมาแล้ว

- การศึกษาผู้ใหญ่

เนื่องจากการศึกษาผู้ใหญ่เป็นขบวนการตลอดชีวิต ดังนั้นผู้ใหญ่ก็ควรจะได้มีโอกาสได้รับการศึกษา ไม่ว่าเขาจะอยู่ในที่แห่งใด วิทยุ และโทรทัศน์จะเป็นเครื่องมือในการให้การ

⁹Edgar Dale, Audio-Visual Methods in Teaching, New York : Holt, Rinehart and Winston, 1962, p.60.

¹⁰ชม ภูมิภาค, เรื่องเกม, หน้า 52.

ศึกษาแก่เขาอันสำคัญ ซึ่งจะทำหน้าที่ให้การศึกษาดลายค่าน อาทิเช่น

1. แพร่กระจายความรู้ต่าง ๆ ในยุคปัจจุบัน เป็นยุคของการทะเลาะการผูกขาด ความรู้เฉพาะกลุ่ม วิทยุ และโทรทัศน์จะเป็นเครื่องมือแพร่กระจายความรู้ไปสู่คนทุกกลุ่ม ทุกระดับชั้นเศรษฐกิจและสังคม ในยุคปัจจุบัน เราอยู่ในยุคของวิทยาศาสตร์ และเทคนิควิทยา เพื่อจะให้ทันสมัยเราเข้าใจโลกที่เราอาศัยอยู่ การให้ความรู้และเทคนิควิทยาแพร่ไปสู่คนทุกคน จึงเป็นเรื่องจำเป็น การคนควาทดลองต่าง ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์ คำนวณตรรกกรรม ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก หากมีแพร่กระจายไปยังคนหมู่มากแล้ว ก็ย่อมจะไค่น้อย โทรทัศน์หรือวิทยุ กระจายเสียงจะแพร่กระจายการคนพบใหม่ ๆ ไปยังหมู่ประชาชน ทำให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

2. การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง โทรทัศน์จะช่วยให้ประชาชนคุ้นเคยและรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศชาติ ตลอดจนกิจการต่าง ๆ นับเป็นการกระตุ้นให้คนในชาติ มีความสามัคคีกัน เขามีส่วนรวมในกิจการสาธารณะอย่างมีระเบียบแบบแผน

คุณค่าพิเศษของโทรทัศน์ที่มีต่อการศึกษา นั้น มีอยู่มากมายหลายประการที่จะยกมาให้เห็นได้ดังนี้¹¹

1. เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงคนหมู่มาก ทั่วประเทศ ทั่วทุกมุม ทั่วทุกชั้น โดยสะดวกและประหยัด
2. เป็นการผสมผสานส่วนที่ดีที่สุดของวิทยุ และภาพยนตร์เข้าด้วยกัน
3. เป็นเครื่องมือที่สามารถเอาชนะอุปสรรคของการเรียนรูหลายประการ เพราะสามารถที่จะเสนอความคิดที่สำคัญ สร้างทัศนคติให้ชาวสารสำคัญ โดยไม่จำเป็นว่าผู้รับจะต้องมีความสามารถทางภาษาสูง หรือต้องอยู่ใน สถานที่เหตุการณ์นั้นด้วย
4. เป็นการขยายความสัมพันธ์ส่วนตัวของครูที่เก่ง ๆ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะให้ถึงผู้รับมาก ๆ

¹¹สม ภูมิภาค, เรื่องเดียวกัน, หน้า 49.

5. โทรทัศน์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุง และการพัฒนาทางสังคมที่สำคัญ
6. มีความปัจจุบันทันด่วน ทำให้ผู้รับสนใจมาก และยอมก่อให้เกิดการเรียนรู้

สูง

7. โทรทัศน์สามารถนำเอาอุปกรณ์การศึกษาอื่น ๆ เช่น ของจริง รูปภาพ ภาพยนตร์ และอื่น ๆ เข้ามารวมกันด้วยความสะดวก ซึ่งการใช้อุปกรณ์หลายอย่างรวมกัน เช่นนี้ ย่อมทำให้ผู้เรียนเข้าใจดี

8. การวิจัยพบว่า โทรทัศน์ใช้สอนหลักการ ความคิดรวบยอด และกฎเกณฑ์ได้ผลดีที่สุด เรื่องนั้นนับว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะการสอนที่มีประโยชน์จริง ๆ นั่นก็คือการสอนซึ่งผู้เรียน เมื่อเรียนไปแล้ว สามารถนำไปประยุกต์กับสถานการณ์ใหม่ได้ และนักจิตวิทยาพบว่า สิ่งที่น่าไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้คือนั่น ก็คือหลักการ (Principles) ความคิดรวบยอด (Concepts) และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ (Rules) และเหตุควยการศึกษาตลอดชีพ (Life Long Education) นั้นเรามุ่งหมายถึงการศึกษาของผู้ใหญ่ การเรียนของผู้ใหญ่ต้องเป็นการเรียนที่จะนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน สิ่งที่จะนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันก็คือ หลักการความคิดรวบยอด และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ นี้เอง ดังนั้นโทรทัศน์จึงเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมอย่างยิ่ง สำหรับการศึกษาตลอดชีวิต

ในส่วนบทบาทของโทรทัศน์ในการพัฒนานั้น ก็มีหลายด้านอาทิเช่น¹²

1. การพัฒนาชนบท เนื่องจากการกระจายเสียง ไม่ว่าวิทยุ หรือโทรทัศน์ก็ตาม สามารถเข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อม ๆ กัน ย่อมจะทำให้ทุกคนเห็นความสำคัญในเรื่องเดียวกัน และลงมือปฏิบัติในสิ่งนั้นพร้อมกัน ทำให้เกิดการยอมรับปฏิบัติอย่างถาวร

2. การพัฒนาเศรษฐกิจ โทรทัศน์สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตใหม่ ๆ ตลอดจนช่องทางของอาชีพต่าง ๆ ทำให้คนสามารถปรับตนเองให้มีความก้าวหน้าในอาชีพอยู่เสมอ

¹²ชม ภูมิภาค, เรื่องเดียวกัน, หน้า 53.

สำหรับวงการการศึกษาของประเทศไทยนั้น ใ้รับเอาโทรทัศน์เข้ามาใช้ในการเรียนการสอนเช่นกัน แต่นับว่าการใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาในประเทศไทย¹³ ยังไม่แพร่หลาย มีการนำเอาโทรทัศน์เข้ามาใช้เพื่อการศึกษาทั้งบ้างในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา บางแห่ง แต่เนื่องจากผู้ใช้ยังไม่มีความพร้อมหลายประการจึงได้เลิกเสีย ยังคงมีใช้เฉพาะที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2506 เหตุผลที่ใช้เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้เปิดคณะศิลปศาสตร์ และมีนักศึกษาเข้าเรียนเป็นจำนวน 1,800 คน ในปีแรกและนักศึกษาเหล่านี้จะต้องเรียนวิชาบังคับทุกคน ซึ่งได้แก่วิชาภาษาไทย อารยธรรมตะวันตก วิทยาศาสตร์ กายภาพ ศาสนาเปรียบเทียบ และวิทยาศาสตร์ทั่วไป เมื่อมีนักศึกษาเป็นจำนวนมากย่อมจะเกิดความขัดข้องควายนานาประการ เหตุผลอื่น ๆ ก็คือ คณะศิลปศาสตร์ไม่มีห้องเรียนที่จะบรรจุผู้เรียนวิชาบังคับได้เพียงพอ และเหตุผลประการสุดท้ายก็คือ คณะศิลปศาสตร์ยังขาดผู้สอนวิชาเหล่านี้

การใช้ระบบโทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการสอนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ในสัปดาห์หนึ่งสอน 24 ชั่วโมง และเมื่อนักศึกษาได้ฟังคำบรรยายแล้วจะแบ่งเข้าห้องคิวต่อเรียนกับอาจารย์พิเศษอีก

การใช้โทรทัศน์การสอนของเทศบาลนครกรุงเทพฯ ได้ทดลองใช้ในวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2507 โดยใช้โทรทัศน์ของ 4 ของบริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด ในการออกรายการ นอกจากนี้จะมีผู้เรียนเป็นนักเรียนเทศบาล ของเทศบาลนครกรุงเทพฯ แล้ว ยังมีโรงเรียนราษฎร์ในเขตจังหวัดพระนครธนบุรี และโรงเรียนเทศบาลในต่างจังหวัดที่สามารถรับคลื่นของสถานีโทรทัศน์ของ 4 ได้อีกเป็นจำนวนมาก การออกรายการในระยะแรกออกเฉพาะวันจันทร์ พุธ ศุกร์ วันละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 10.00-11.00 น. ปัจจุบันทำการออกอากาศทุกวันในเวลาเดิม การสอนเป็นแบบสอนเสริมบทเรียน และเสนอวิธีสอนที่ศึกษากันทั่วไป บทเรียนที่จัดอยู่ในหลักสูตรประถมศึกษาตอนปลาย ในการสอนแต่ละครั้งใช้คู่โทรทัศน์ของเทศบาลนครกรุงเทพฯ และเชิญบุคคลภายใน

¹³ วิชา รัตนวงศ์ "การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้วีดิโอเทป," วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2514) (อักษราเนา), หน้า 18-20.

นอกจากนี้ เป็นครั้งคราว

สถาบันการศึกษาระดับฝึกหัดครูของกรมการฝึกหัดครู เริ่มใช้โทรทัศน์วงจรปิด เพื่อการศึกษาเป็นครั้งแรกที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน ได้ใช้โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการศึกษาโดยตรง ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้นักศึกษาที่กำลังเรียนวิชาการ สอนต่าง ๆ อยู่นี้มีโอกาสได้สังเกตการสอนและสภาพของห้องเรียนในวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่ง สอนโดยอาจารย์ที่มีความสามารถได้อย่างใกล้ชิดและสะดวก

สถาบันต่อมาที่ใช้โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการศึกษาได้แก่ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา โดยมีผู้บริจาคเครื่อง Video Tape Recorder หนึ่งเครื่อง ทาง วิทยาลัยจึงได้ซื้ออุปกรณ์อื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น กล้องถ่ายโทรทัศน์ 2 กล้อง แดมบันทึกลง สาย เคเบิล อุปกรณ์ระบบแสง และเสียง เครื่องรับโทรทัศน์อีกจำนวน 15 เครื่อง และอุปกรณ์ อย่างครบครัน ได้คัดเลือกห้องเรียนเป็นห้องส่งและห้องควบคุม ติดเครื่องปรับอากาศ ได้จัด ส่งระบบโทรทัศน์วงจรปิดขึ้นภายในวิทยาลัย การดำเนินการยังอยู่ในขั้นทดลอง ทำการส่งรายการ สอนสัปดาห์ละ 12-15 ชั่วโมง วิชาที่ทำการสอนได้แก่ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คณิตศาสตร์ การศึกษาศิลป์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิต และนาฏศิลป์ การออกอากาศ แต่ละครั้งจะมีนักเรียนตั้งแต่ 2 ถึง 4 ชม. (100-200 คน) ส่งรายการไปตามห้องเรียนต่างๆ รายการสอนมีทั้งรายการสดและบันทึกลงเทปโทรทัศน์ นอกจากนี้ ตอนพักกลางวัน ยังได้ออกรายการ บันเทิงหรือสารคดี ซึ่งได้บันทึกรายการจากสถานีอื่น ๆ แม้ว่าการดำเนินงานยังอยู่ในขั้นทดลอง แต่ก็ได้ได้รับความสนใจจากสถาบันอื่น ๆ อีกมาก จะมีผู้ชมโทรทัศน์ของวิทยาลัยอยู่เสมอ ๆ ซึ่งเป็น การแสดงว่าสถาบันการศึกษานานาชาติก็ได้ให้ความสนใจการสอนทางโทรทัศน์เช่นกัน

ในปีการศึกษาต่อมาก็มักมีการจัดตั้งระบบโทรทัศน์วงจรปิดอีกหลายแห่งและมีศูนย์ผลิต แดมบันทึกลงโทรทัศน์ขึ้นที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ทำการผลิตรายการสอน บันทึกลงใน แดมบันทึกลงโทรทัศน์ โดยจัดเป็นอนุกรมต่อเนื่องกันไป และแจกจ่ายแดมบันทึกลงโทรทัศน์เหล่านั้น ไปยังสถาบันการศึกษาที่มีระบบโทรทัศน์วงจรปิด การทำเช่นนี้ทำให้นักเรียนสามารถได้เรียน จากอาจารย์ดี ๆ โดยทั่วกัน

เมื่อปีการศึกษา 2514¹⁴ อันเป็นปีการศึกษาแรกที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง เปิดสอน โคมินักศึกษามาสมัครเข้าเรียนเป็นจำนวน 40,000 คน ย่อมมีความยากลำบากในการจัดการศึกษาให้เป็นไปได้ด้วยความราบรื่น มหาวิทยาลัยตระหนักดีว่า วิธีการสอนแบบเก่าไม้อาจจะนำมาใช้ในการจัดการศึกษาให้บังเกิดผลดีได้ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการนำเครื่องมือ เครื่องใช้ในการสอนที่อำนวยความสะดวก และช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เข้ามาใช้ ดังนั้น โทรทัศน์วงจรปิด จึงได้ถูกติดตั้งมาก่อนการเปิดภาคเรียนภาคแรกในเดือนสิงหาคม 2514

สำหรับกระทรวงศึกษาธิการนั้น ได้มีการนำเอาประโยชน์ของโทรทัศน์มาใช้เพื่อการศึกษา โดยมีฝ่ายโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นผู้ดำเนินการ ฝ่ายโทรทัศน์เพื่อการศึกษา มีหน้าที่วางแผนงาน จัดทำ ผลิตและเผยแพร่รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นอุปกรณ์เสริมการศึกษา แก่นักเรียนและแก่ประชาชนทั่วไป

รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำและมีโครงการจะจัดทำในปัจจุบันแยกออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. รายการศึกษาที่เป็นการเรียนการสอนโดยตรงหรือที่เรียกว่าโทรทัศน์โรงเรียน (Instructional Television / ITV) ซึ่งเป็นโครงการที่กำลังดำเนินการจัดทำอยู่ โดยจะจัดทำในระดับมัธยมศึกษาเป็นอันดับแรกและจะโคขยายการจัดทำในระดับอื่นต่อไป
2. รายการการศึกษาแบบเสริมความรู้ หรือที่เรียกว่าโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (Educational Television/ETV) รายการประเภทนี้กระทรวงได้จัดทำแล้ว และจัดทำในหลาย ๆ ระดับเช่น
 - ก. เด็กก่อนเข้าเรียน
 - ข. ระดับประถมศึกษา
 - ค. ระดับมัธยมศึกษาและโรงเรียนฤดูร้อนระหว่างปิดเรียนภาคปลาย
 - ง. การศึกษาผู้ใหญ่

¹⁴พัฒนา เกียรติสมบุรณ์, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อการใช้โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการศึกษา" วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2515), หน้า 9

ในด้านการค้าเงินงานนั้น เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการยังไม่สามารถจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาขึ้นมาเป็นเอกเทศได้ เท่าที่ผ่านมาจึงเป็นแค่เพียงความร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์เพื่อการค้านั้น และได้ดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ.2502 เป็นต้นมา โดยเริ่มออกอากาศที่สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก (ช่อง 7) เป็นแห่งแรก ก็มีรายการย่อ ๆ ดังนี้ คือ

- พ.ศ. 2502 - 2503 รายการ "นาฏดุริยางค์วิวัฒน์"
 พ.ศ. 2504 รายการ "ประกวดนาฏศิลป์"
 พ.ศ. 2504 - 2507 รายการ "เรื่องเกาเลาใหม่"
 พ.ศ. 2508 - ปัจจุบัน รายการ "รู้ไว้ได้ประโยชน์"

รายการดังกล่าว เป็นรายการเพื่อเผยแพร่ความรู้ทั่วไป ทั้งในด้านวิชาการ ศิลปะ และวัฒนธรรม เช่น รายการ "รู้ไว้ได้ประโยชน์" มีชุดต่าง ๆ ครอบคลุมแม่เหล็กไฟฟ้า, ชีววิทยา, คณิตศาสตร์แผนใหม่, ศิลปปริทรรศน์, คณิตศาสตร์, เครื่องไทย และชุดประเพณีไทย เป็นต้น รายการนี้ออกอากาศเดือนละ 1 ครั้ง ในวันอังคารสัปดาห์ที่ 4 ของเดือน เวลา 18.05 - 18.35 น.

นอกจากนี้เมื่อต้นปี พ.ศ.2517 ยังได้มีรายการ "วิทยากรก้าวหน้า" เสนอความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ และผลการวิจัยวิเคราะห์ที่วงราชการ และวงการธุรกิจต่าง ๆ ในประเทศได้นำมาใช้ อันจะบังเกิดผลดีแก่การพัฒนาและบุคคล รายการนี้ออกอากาศเดือนละ 1 ครั้ง ในวันอังคารสัปดาห์ที่ 2 ของเดือน เวลา 18.05-18.35 น.

รายการ "ศึกษาสนทนา" เป็นรายการที่เสนอข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและสัมภาษณ์บุคคลในวงการศึกษ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปเกิดความเข้าใจอันดี และทราบถึงการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ รายการนี้ออกอากาศในวันพฤหัสบดี สัปดาห์ที่ 2 ของเดือน เวลา 17.30 - 18.00 น.

- ในปี พ.ศ.2504 กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มจัดรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวี (ช่อง 4) ก็มีรายการดังนี้คือ

พ.ศ. 2504 - 2506 รายการ "สำหรับเด็ก"

พ.ศ. 2507 - 2508 รายการ "สนุกกับขี้มมแป้น"

พ.ศ. 2509 - ปัจจุบัน รายการ "เพื่อนของเด็ก"

ออกอากาศทุกวันศุกร์สัปดาห์ที่ 2 ของเดือน เวลา 16.50 - 17.20 น. เป็นรายการที่จัดขึ้นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ เพื่อความเพลิดเพลินและปลูกฝังทัศนคติที่ดีแก่เยาวชนส่วนมากเป็นนิทานที่มีคติสอนใจ

นอกเหนือจากนี้ก็มี "รายการพิเศษ" ของกระทรวงศึกษาธิการจัดเป็นครั้งคราว

- ต่อมาในปี พ.ศ.2514 กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มจัดรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษาที่สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก รายการที่จัดมีชื่อว่า "ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา" ออกอากาศในวันอังคารสัปดาห์ที่ 5 ของเดือน เวลา 18.00-18.30 น. เป็นรายการที่เสนอความเคลื่อนไหวทางวงการศึกษา ทำให้ประชาชนได้ทราบถึงผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน กับอีกรายการหนึ่งคือ รายการ "วิทยาทรมณ์" ออกอากาศทุกวัน เวลา 18.30-18.35 น.

นอกจากรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวแล้ว ยังมีโครงการจัดรายการเพื่อการศึกษาขึ้นอีก 2 โครงการคือ

1. โครงการจัดรายการ "โรงเรียนดูครูอ่อน" ซึ่งจะออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวี (ช่อง 4) ในวันที่ 1 เมษายน ถึง 30 เมษายน 2517 จัดทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 10.00-12.00 น. เว้นวันหยุดราชการ

2. โครงการจัดรายการ "ศิลปร่วมสมัย" ซึ่งจะกำหนดเวลา สถานที่ออกอากาศต่อไป

จากผลงานในค่านโทรทัศน์การศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยยังขาดการจัดทำรายการโทรทัศน์โรงเรียนที่เพียงพอ แม้จะมีการจัดทำอยู่บ้างโดยเทศบาลนครกรุงเทพฯ เป็นเพียงการสอนในระดับประถมศึกษา และสอนเพียงส่วนเดียวเท่านั้น ส่วนการศึกษาในระดับอื่น ยังไม่มีการดำเนินงานโทรทัศน์โรงเรียนแต่อย่างใด เนื่องจากปัจจุบัน การ

ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ได้มีการขยายตัวด้านปริมาณอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการขาดแคลน
ครูชำนาญการสอน ในวิชาเฉพาะบางสาขา เช่น ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นสมควรในอันที่จะใช้โทรทัศน์โรงเรียนเพื่อการเรียนการสอน
ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้โทรทัศน์โรงเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนของครู และผลพลอยได้จาก
โครงการนี้ก็คือโทรทัศน์โรงเรียนจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู และสถานที่ไปด้วย

ตามโครงการโทรทัศน์โรงเรียนนี้ กระทรวงศึกษาธิการ วางแผนงานที่จะถ่ายทอด
รายการเข้าชั้นเรียนทั่วประเทศ โดยจะเริ่มต้นในบางวิชา และบางส่วนก่อนแล้วจึงขยายเพิ่มขึ้น
จนครบตามต้องการในที่สุด โครงการดังกล่าวจึงต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก อีกทั้ง
ต้องจัดวางโครงการ อยากรอบคอบและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ติดต่อขอ
ความร่วมมือไปยังธนาคารโลก และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในด้านกำหนดยืมเงินจากองค์การ AID
(Agency for International Development) นอกจากนี้ธนาคารโลกยังได้ตกลงให้ความช่วยเหลือ
ทางด้านวิชาการ และการวิจัยการใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาในเมืองไทย เพื่อวางแผน
โครงการดำเนินการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาอีกด้วย

ในด้านการดำเนินงานตามโครงการนั้น จากการสัมภาษณ์ นาย วิจิตร ภักดิ์รัตน
กรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการจัดรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยี
ทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทราบถึงแผนงานคร่าว ๆ ของโครงการอันเป็นที่คาด
หมายว่า โครงการนี้จะสำเร็จสมบูรณ์ถ่ายทอดรายการเข้าชั้นเรียนได้ในปี พ.ศ. 2520 ในปี
แรก ๆ คือระหว่าง พ.ศ. 2516-2517-2518 จะเป็นการสำรวจสภาพความต้องการโดยทั่วไป
เตรียมการดำเนินงานในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนสร้างสตูดิโอ และที่ทำการสำหรับปฏิบัติงานตาม
โครงการด้วย เมื่อสภาพการณ์ทุกอย่างพร้อมแล้ว ในปี พ.ศ. 2519 จะทำการผลิตรายการ
โทรทัศน์โรงเรียน โดยบันทึกเป็นเทปโทรทัศน์เก็บไว้เพื่อดำเนินการในปีต่อไป

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว สิ่งที่จะต้องจัดทำเป็นอันดับแรก
คือ การสำรวจสภาพความต้องการ ตลอดจนทัศนคติและความคิดเห็นของผู้รับเกี่ยวกับโครงการ
เพื่อจะได้ดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะทำการวิจัยถึงความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับโครงการโทรทัศน์โรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ได้มอบหมายให้ทำการวิจัยความคิดเห็นดังกล่าว ในเขตกลาง เพื่อประโยชน์ในการจัดทำรายการโทรทัศน์โรงเรียนตามโครงการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางเกี่ยวกับโครงการโทรทัศน์โรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาทัศนคติความคิดเห็นทั่วไปของครูและนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเปิดการศึกษาทางโทรทัศน์ตามโครงการโทรทัศน์โรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อศึกษาทัศนคติความคิดเห็นและความต้องการของครูและนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - วิชาที่ควรจัดสอนทางโทรทัศน์
 - แขนงวิชาที่ควรจัดสอนทางโทรทัศน์
 - วิธีสอนทางโทรทัศน์
3. เพื่อนำผลการสำรวจมาเป็นแนวทางในการจัดทำรายการโทรทัศน์โรงเรียนของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

006655

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้วางขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ศึกษาถึงทัศนคติความคิดเห็นทั่วไปของครูและนักเรียน เฉพาะชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางเกี่ยวกับโครงการโทรทัศน์

โรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ศึกษาถึงความคิดเห็นและความต้องการของครูและนักเรียนเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางในคำนำวิชา แขนงวิชา ตลอดจนวิธีที่จะใช้สอนทางโทรทัศน์

3. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ ได้จากการสุ่มจากครูหัวหน้าสาขาวิชาทั้งหมดและนักเรียนจำนวน 5 เปอร์เซ็นต์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในจังหวัดที่คัดเลือก

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โทรทัศน์เพื่อการศึกษา (Educational Television/ETV) Allen E.Koenig¹⁵ ให้คำนิยามไว้ว่า "คือสื่อที่เผยแพร่รายการเกี่ยวกับข่าวสารต่าง ๆ การสอนวัฒนธรรม หรือเรื่องราวเกี่ยวกับสาธารณสุข และให้ความบันเทิง สื่อคำนี้มีความหมายถึงวิธีการหลาย ๆ อย่างในการถ่ายทอดรายการการศึกษาซึ่ง ETV อาจจะถูกส่งออกไปทางอากาศหรือโดยแบบโทรทัศน์วงจรปิดก็ได้ ดังนั้น ETV จึงมีความหมายที่กว้างขวางครอบคลุมถึงทุก ๆ แบบของรายการการศึกษา"

โทรทัศน์โรงเรียน (Instructional Television / ITV) เป็นการใช้โทรทัศน์สำหรับการสอนโดยตรงตามหลักสูตรของโรงเรียน หรือวิทยาลัย โดยไม่คำนึงถึงระดับอายุ และชั้นเรียน และโดยไม่คำนึงว่าวิชาเหล่านั้นจะให้เครดิตหรือไม่ รวมถึงการสอนของโรงเรียนตามหลักสูตร เป็นการช่วยการสอนของครู หรือช่วยในการสาธิตในเรื่องการสอนของครู ดังนั้นโทรทัศน์การสอนจึงอาจเป็นโทรทัศน์ระบบวงจรเปิด และโทรทัศน์ระบบวงจรปิด หรือทั้งสองระบบ¹⁶

¹⁵Koenig, Allen E., "The Development of Educational Television" The Farther Vision, The University of Wisconsin Press, Madison, Milwaukee, and London, 1967, p.3

¹⁶James W.Brown, Richard B. Lewis, and Fred F. Harclerod, A-V Instruction Materials and Methods (3rd.ed., New York : McGraw-Hill, 1969) p.302.

โทรทัศน์วงจรปิด (Closed Circuit Television / CCTV) หมายถึง
รายการโทรทัศน์ที่ส่งทั้งภาพและเสียงไปตามสายเคเบิล หรือใช้ไมโครเวฟเป็นคลื่นพา ซึ่ง
อาจจะเป็นขนาดเล็กใช้ในห้องเรียนเดี่ยว ทั้งโรงเรียน ตลอดจนขนาดใหญ่ที่สามารถใช้ได้
ทั้งมหาวิทยาลัย หรือทั้งเมือง¹⁷

ครูโทรทัศน์ หมายถึงครูที่ทำการสอนทางโทรทัศน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการจัดทำรายการโทรทัศน์โรงเรียนของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการ ผลิตรายการโทรทัศน์โรงเรียนได้ตรงกับความต้องการของครูและนักเรียนในเขตที่ทำการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางเกี่ยวกับโครงการโทรทัศน์โรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ" ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีที่จะดำเนินการค้นคว้าและวิจัยตามลำดับขั้นดังนี้

1. กำหนดปัญหาและขอบเขตของปัญหา พร้อมทั้งวิธีการที่จะใช้ในการวิจัย
2. ศึกษาถึงการดำเนินงานของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาเกี่ยวกับโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์
4. คัดเลือกจังหวัด และโรงเรียนในภาคกลางที่จะทำการวิจัย พร้อมทั้งคัดเลือกครูและสุ่มตัวอย่างนักเรียนในโรงเรียนที่คัดเลือก

¹⁷ Chaiyong Brahmawong, "A Proposed Plan for Establishing on Educational Television Station for the Open Admission Universities in Thailand" (Ph.D. Thesis University of Southern California, 1972), p.5.

5. ทำการทดสอบแบบสอบถามก่อนที่จะส่งไปยังประชากรที่กำหนด
6. ส่งแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปยังประชากรที่คัดเลือกและสุ่มตัวอย่างไว้
7. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม
8. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
9. สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องหรือคล้ายคลึงกัน

ในเรื่องโทรทัศน์เพื่อการศึกษาได้มีผู้ทำการวิจัยไว้มากมายหลายท่าน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งพอจะรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหรือคล้ายคลึงกันไว้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

นิภา กอศิริ¹⁸ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของโทรทัศน์ต่อการศึกษา" เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ผู้วิจัยใช้วิธีแจกแบบสอบถามกับเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมปลาย (ม.ศ.ต้น) ในโรงเรียนมัธยมสายสามัญ 6 โรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่าเด็กส่วนใหญ่ ใฝ่ดูโทรทัศน์ และใช้เวลาดูรายการที่สนใจ หลังจากทำการบ้านเสร็จแล้ว ผู้ปกครองจะสนับสนุนและแนะนำเด็กให้ดูรายการที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษามากกว่าอย่างอื่น เด็กสนใจกิจกรรมที่ทำมากกว่าการทำกิจกรรมอย่างอื่น หันคติในการดูโทรทัศน์ก็เพราะอยากรู้อยากเห็น และทำให้ได้รับความรู้เป็นประโยชน์และเป็นผลดีต่อการศึกษาเรียนมากกว่าเป็นผลเสีย

¹⁸นิภา กอศิริ, "อิทธิพลโทรทัศน์ต่อการศึกษา" วิทยานิพนธ์, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2502.

อารี วงศ์เกษ¹⁹ ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจความสนใจและความคิดเห็นของนิสิตครูศาสตร์ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทางการศึกษาของรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย" เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ผลการวิจัยมีดังนี้คือ

1. นิสิตครูศาสตร์มีความสนใจในการใช้โทรทัศน์ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน และให้ความคิดเห็นว่า ถ้ามีก็เป็นงานที่ให้ความสนุกเพลิดเพลินไปช่วยมากที่สุด
2. รายการโทรทัศน์ของประเทศไทยซึ่งนิสิตดูแล้วเป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาเอก-โท มากที่สุดคือ รายการสารคดีอังกฤษ ร้อยละ 63.94 สารคดีญี่ปุ่นร้อยละ 51.81 สารคดีฝรั่งเศรร้อยละ 50.91 ข่าวจากสถานีร้อยละ 56.67 วิเคราะห์ข่าวต่างแดนร้อยละ 46.06 โทรทัศน์บางเรื่องร้อยละ 44.84 รายการเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อวิชาเอก-โท สังคมศึกษามาก นอกจากนี้ก็มีข่าวกีฬาร้อยละ 49.39 ที่มีประโยชน์ต่อวิชาพลศึกษา
3. โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการศึกษาค้นคว้าอื่น ๆ ของนิสิตครูศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ นิสิตจะเห็นการใช้เวลาว่างเพื่อการพักผ่อน และส่วนใหญ่ชอบฟังดนตรี รองลงมาชอบดูโทรทัศน์ นิสิตส่วนมากเห็นว่ารายการโทรทัศน์ช่วยเสริมความรู้ และบางรายการมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาเอก-โท ของนิสิตมาก ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าโทรทัศน์อาจมีอิทธิพลต่อการศึกษานิสิตครูศาสตร์ไม่น้อยเช่นกัน

ปราณีต โรหิตोปลการ²⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาการใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพฯ" มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน ปัญหาต่าง ๆ กลวิธีและผลที่ได้รับจากการใช้โทรทัศน์ประกอบการ

¹⁹อารี วงศ์เกษ, "การสำรวจความสนใจและความคิดเห็นของนิสิตครูศาสตร์ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทางการศึกษางานรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย," วิทยานิพนธ์, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507.

²⁰ปราณีต โรหิตोปลการ, "การศึกษาการใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพฯ," วิทยานิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509.

สอนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพฯ โดยส่งแบบสอบถาม ให้ครู และนักเรียนโรงเรียนเทศบาลนครกรุงเทพฯ จำนวน 548 คน เป็นครู 69 คน และนักเรียน 389 คน ผลของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. ครูมีงานสอนมากเกินไป จึงไม่มีเวลาเตรียมการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ได้เต็มที่
2. ครูขาดความรู้และทักษะบางอย่าง เช่นการทำและเตรียมอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับบทเรียน
3. ครูมีทัศนคติที่ติดต่อการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ของเทศบาลนครกรุงเทพฯ ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านความรู้และทักษะดีพอใช้ และยังช่วยในการสอนของครูพอสมควร
4. ครูมีข้อประโยชน์ต่อครูทางโรงเรียน
5. วิธีการใช้โทรทัศน์ประกอบการสอน ครูส่วนมากใช้เพื่อเพิ่มเติมเนื้อหาในบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ซึ่งตรงกับจุดประสงค์ของการจัดรายการสอนของเทศบาลนครกรุงเทพฯ
6. ครูส่วนใหญ่จัดให้นักเรียนดูรายการทุกครั้งหรือมากกว่านั้น และได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี
7. การสอนวิชาวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ ทำให้นักเรียนมีความรู้ดีขึ้น นักเรียนกระตือรือร้นต่อรายการพอประมาณ
8. สภาพห้องเรียนยังไม่เป็นที่ถูกต้อง
9. ครูทางโรงเรียนมีความเห็นว่าการสอนของครูโทรทัศน์เหมาะสมดี
10. การใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนยังมีอุปสรรคและปัญหาเกี่ยวกับตัวครู อุปกรณ์ สถานที่เรียน คุณภาพเครื่องรับ และจำนวนเครื่องรับเป็นต้น
11. ครูเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน ควรมีภาพยนตร์ประกอบ มีการอบรมครู จัดบทเรียนให้สนุก มีการทดลองให้มากขึ้น ฯลฯ
12. ผลการทดลองของนักเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ที่เรียนด้วยรายการโทรทัศน์ ชั้น ป.5 นั้นว่าอยู่ในเกณฑ์พอประมาณ

สุภา วิทิตพัฒนา²¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาทัศนคติของครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดพระนครที่มีต่อการสอนทางโทรทัศน์ของเทศบาลนครกรุงเทพฯ" มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติและปัญหาต่าง ๆ ของครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดพระนครที่มีต่อการสอนทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดพระนคร จำนวน 69 โรงเรียน จำนวน 195 คน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ครูมีทัศนคติที่พึงพอสมควรต่อการสอนทางโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนคร กรุงเทพฯ
2. วิชาภาษาอังกฤษให้ประโยชน์ในการสอนของครูและการเรียนของนักเรียนมากกว่าวิชาอื่น
3. มีปัญหาบางอย่างที่ทำให้ครูเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการสอนในบางครั้ง เช่น สถานที่ไม่เหมาะสม เครื่องรับโทรทัศน์มีน้อย ขาดอุปกรณ์ในการสอน
4. ปัญหาเกี่ยวกับครูคือครู ตารางสอนส่งช้าเกินไป ไม่มีเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำเท่าที่ควร จึงทำให้ครูไม่เข้าใจวิธีการใช้รายการโทรทัศน์ศึกษาร่วมการสอนได้

ระหว่างปี พ.ศ. 2511-2512 สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี²² ได้จัดทำการศึกษาวิจัยและโทรทัศน์ขึ้น ตามความต้องการของคณะกรรมการวางแผนใช้วิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์ของการสำรวจดังนี้

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนครัวเรือนที่มีวิทยุ จำนวนครัวเรือนที่มีโทรทัศน์ในเขตและนอกเขตเทศบาลเป็นรายภาคและรายจังหวัด
2. เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลค่านิยมและนิสัยในการรับฟังวิทยุและโทรทัศน์ รวมทั้งความชัดเจนของเสียงวิทยุ และโทรทัศน์ที่สถานีส่งออกอากาศในเขตและนอก

²¹สุภา วิทิตพัฒนา, "การศึกษาทัศนคติของครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดพระนครที่มีต่อการสอนทางโทรทัศน์ของเทศบาลนครกรุงเทพฯ", วิทยานิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.

²²สำนักงานสถิติแห่งชาติ, การสำรวจวิทยุและโทรทัศน์, สรุปรายงานผลสำรวจราชอาณาจักร, พ.ศ. 2511-2512.

เขตเทศบาลเป็นรายภาค

ผลการสำรวจสรุปได้ดังนี้

1. ร้อยละ 85 ขึ้นไป ของครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลทุกภาค รับชมโทรทัศน์ทุกวันหรือเกือบทุกวัน (4-6 วัน) ในสัปดาห์
2. ครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ ประมาณร้อยละ 60 ปีขึ้นไป ในเขตและนอกเขตเทศบาลทุกภาค มีจำนวนรับชมโทรทัศน์เป็นจำนวนมาก คือ ประมาณร้อยละ 70 ขึ้นไป ในทุกวันของสัปดาห์ในเขตเทศบาลภาคกลาง และภาคเหนือไค่แก่เวลาระหว่าง 19.00-21.59 น. และสำหรับในเขตเทศบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ในระหว่าง 18.00-20.59 น.
3. เวลาที่มีผู้รับชมโทรทัศน์เป็นจำนวนสูงที่สุด ประมาณร้อยละ 80 ขึ้นไป ในทุกวันของสัปดาห์ สำหรับในเขตเทศบาลภาคกลาง ไค่แก่ช่วงเวลา 20.00-20.59 น. และในเขตเทศบาลอื่น ๆ มีผู้รับชมโทรทัศน์มากที่สุดคือ ช่วงเวลา 19.00-19.59 น.
4. ในเขตเทศบาลภาคต่าง ๆ ครัวเรือนที่รับชมโทรทัศน์ภาคกลางวันในวันเสาร์ มีจำนวนไม่เกินร้อยละ 43 และภาคกลางวันในวันอาทิตย์ไม่มากกว่าร้อยละ 60
5. จำนวนครัวเรือนที่รับชมโทรทัศน์ในแต่ละชั่วโมงของวันต่าง ๆ ในสัปดาห์ ในเขตเทศบาลทุกภาค มีลักษณะดังนี้คือ ในชั่วโมงเริ่มเปิดสถานีภาคกลางวันในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และในภาคกลางคืนทุกวันของสัปดาห์มีจำนวนน้อย ในชั่วโมงต่อ ๆ มาจะเพิ่มขึ้นแล้วเริ่มลดลงในชั่วโมงใกล้ปิดสถานี ในที่สุดลดเหลือจำนวนน้อยในชั่วโมงปิดสถานีภาคกลางวันในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และในชั่วโมงปิดสถานีภาคกลางคืน
6. ชั่วโมงรับชมโทรทัศน์ในวันต่าง ๆ ของครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์นอกเขตเทศบาลภาคต่าง ๆ มักคล้ายคลึงกับของครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ในเขตเทศบาลภาคนั้น ๆ ซึ่งไค่กล่าวไว้แล้วในข้อ 3-5 แต่ร้อยละของจำนวนครัวเรือนนอกเขตเทศบาลภาคต่าง ๆ ที่รับชมโทรทัศน์ในแต่ละชั่วโมงของวันต่าง ๆ ในรอบสัปดาห์ โดยทั่วไปต่ำกว่าในเขตเทศบาลภาคนั้น

7. รายการโทรทัศน์ซึ่งครัวเรือนร้อยละ 60 ขึ้นไปชอบ (หรือสนใจ) มากหรือพอประมาณทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลแต่ละภาค โค้งรายการ 8 ประเภทดังต่อไปนี้คือ ภาพยนตร์ต่างประเทศ ชาวในประเทศ ภาพยนตร์ไทย เพลงหรือดนตรีสากล ชาวต่าง - ประเทศหรือวีดิทัศน์ชาว ละครโทรทัศน์ กีฬาและเพลงลูกทุ่ง

8. กล่าวยกย่องโดยร้อยละของผู้สนใจหรือชอบรับชมภาพยนตร์ต่างประเทศ เพลงหรือดนตรีไทยสากล ชาวต่างประเทศ หรือวีดิทัศน์ชาว และละครโทรทัศน์ที่อยู่ในเขตเทศบาลสูงกว่าร้อยละของผู้สนใจ หรือชอบรับชมรายการ เหล่านี้ที่อยู่นอกเขตเทศบาล

9. สถานีโทรทัศน์ที่ครัวเรือนจำนวนมากรับชมและระบุว่ารับภาพได้ชัดเจนสำหรับในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลแต่ละภาค

ภาคกลาง สถานี ททบ. ของ 7 พระนคร สถานี ททท. ของ 4 พระนคร และ สถานีโทรทัศน์สีของ 7 (ข่าวค่ำของ 9) พระนคร ต่างมีผู้รับชมเป็นจำนวนมาก

ภาคเหนือ ครัวเรือนในจังหวัดที่อยู่ตอนบนของภาคนี้ เช่น เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน าลา ส่วนใหญ่รับชมภาพที่ส่งโดยตรง หรือถ่ายทอดจากสถานีของ 8 ลำปาง และ ครัวเรือนในจังหวัดที่อยู่ตอนล่างของภาคนี้ เช่น นครสวรรค์ พิจิตร าลา ส่วนใหญ่รับชมภาพ ซึ่งถ่ายทอดจากสถานีโทรทัศน์กองทัพบกของ 7

นอกจากนั้น ส่วนหนึ่งของผู้มีเครื่องรับโทรทัศน์ในเขตและนอกเขตเทศบาล รับชมภาพที่ถ่ายทอดจากสถานีไทยโทรทัศน์ของ 4 และจากสถานีโทรทัศน์สีของ 7 (ข่าวค่ำ ของ 9)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล ส่วนใหญ่รับชมภาพที่ถ่ายทอด หรือส่งโดยตรงจากสถานีของ 5 ขอนแก่น

นอกจากนั้น ส่วนหนึ่งของประชาชนในภาคนี้รับชมภาพที่ถ่ายทอดหรือส่งโดยตรงจากสถานีไทยโทรทัศน์ของ 4 สถานีโทรทัศน์กองทัพบกของ 7 และสถานีโทรทัศน์สีของ 7 ได้อีกด้วย

ภาคใต้ ครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่รับ

ชมภาพที่ส่งโดยตรง หรือถ่ายเทจากสถานีโทรทัศน์ของ 10 สถานี

ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์²³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสนใจรายการโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความสนใจของนักเรียน ชั้นมัธยมปลายที่มีต่อรายการโทรทัศน์ที่จัดอยู่ตามสถานีต่าง ๆ ในจังหวัดพระนคร
2. เพื่อทราบประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการชมโทรทัศน์ และความคิดเห็นที่มีต่อการจัดรายการโทรทัศน์
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการเรียนการแต่งกาย กิริยาท่าทางการพูดของนักเรียน และการเสนอแนะในการจัดและปรับปรุงรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้ศึกษารายการโทรทัศน์ 3 สถานี และส่งแบบสอบถามไปให้นักเรียนหญิง และชาย จากโรงเรียนที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด 30 โรงเรียน ในจังหวัดพระนครธนบุรี ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักเรียนชายและหญิง มีความสนใจในการชมโทรทัศน์มากพอสมควร นักเรียนส่วนมากชมโทรทัศน์ทุกวัน และส่วนมากชมโทรทัศน์ที่บ้านตนเอง นักเรียนจะชมโทรทัศน์ในช่วงเวลา 18.00-20.00 น. นักเรียนชายชมโทรทัศน์ประมาณวันละ 1-2 ชั่วโมง นักเรียนหญิงชมโทรทัศน์ประมาณวันละ 30 นาที - 1 ชั่วโมง
2. นักเรียนส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงสนใจในการชมรายการโทรทัศน์ประเภทเกี่ยวกับความรู้ ดนตรี ภาพยนตร์ บันเทิง รายการอภิปราย อยู่ในระดับปานกลาง และสนใจรายการกีฬาน้อย

²³ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์, "ความสนใจรายการโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย," วิทยานิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.

3. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าคุณภาพของรายการต่าง ๆ ก็พอสมควร และรายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่ที่จัดอยู่ตามสถานีโทรทัศน์ในจังหวัดพระนคร มีรายการบันเทิง และดนตรีมาก

4. รายการโทรทัศน์ที่จัดออกมีอิทธิพลต่อนักเรียนพอสมควร เพราะนักเรียนรู้สึกว่าการดูรายการที่จะนำมาปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ทั้งในด้านร่างกาย การทำทาง การพูดและนักเรียนส่วนมากมีความคิดเห็นว่า เมื่อชมโทรทัศน์เป็นประจำทุกวันแล้ว ปรากฏว่าผลการเรียนของนักเรียนส่วนมากเป็นปกติ แสดงว่าโทรทัศน์ไม่มีอิทธิพลเป็นภัยต่อการเรียนเลย

วิไลพร ชีระพันธ์²⁴ ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการผลิตและการใช้รายการโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพฯ" โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูและนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครกรุงเทพฯ 24 โรงเรียน พร้อมทั้งสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลฯ ด้วย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ปัญหาการผลิตรายการโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพฯ ก็คือ เทศบาลนครกรุงเทพฯ ไม่มีห้องส่งโทรทัศน์เอง มทเรียนในรายการโทรทัศน์ศึกษาขาดความรู้อย่างแปลก ๆ ที่น่าสนใจ และเรียงลำดับไม่ตรงกับมทเรียนในชั้นเรียน อุปกรณ์ที่ใช้ในรายการโทรทัศน์บางครั้งไม่สมบูรณ์ ครูโทรทัศน์ใช้อุปกรณ์ไม่ชำนาญ อุปกรณ์เป็นของธรรมดาและบางครั้งเข้าใจยาก ครูโทรทัศน์พูดเร็วเกินไป ปัญหาการใช้รายการโทรทัศน์ศึกษาคือ โรงเรียนขาดเครื่องรับโทรทัศน์ และที่ตั้งของเครื่องรับโทรทัศน์ไม่ดี โทรทัศน์แต่ละเครื่องมีจำนวนนักเรียนดูมากเกินไป สิ่งแวดล้อมของการดูไม่ดี โรงเรียนไม่ได้จัดทำตารางสอนให้ตรงกับเวลาของรายการโทรทัศน์ ครูส่วนมากไม่มีเวลาเตรียมการสอน ไม่มีคู่มือใช้เป็นส่วนตัว และคนที่มิได้ใช้ไม่ถูกคอง หลังจากดูรายการโทรทัศน์ครูไม่ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนถาม ไม่มีการสรุปการทดสอบ และไม่มีการจัดกิจกรรมตามหนังสือคู่มือครู

²⁴วิไลพร ชีระพันธ์, "ปัญหาการผลิตรายการโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพฯ" วิทยานิพนธ์, ภาควิชาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.

งานวิจัยในต่างประเทศ

เวอร์นอน (M.D. Vernon)²⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Perception and Understanding of Instructional Television Programmes โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิกิริยาของผู้รับรายการโทรทัศน์ต่อการรับรู้และความเข้าใจในรายการโทรทัศน์ศึกษา ผลของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ควรผสมระหว่างทางการดูและการฟังให้เป็นสิ่งเดียวกัน
2. การขัดแย้งของคำพูดจะทำให้เกิดความลังเลในการเข้าใจและจำ
3. สิ่งที่เห็นหรือเสนอคอนตันของรายการสามารถทำให้มีคุณค่าต่อการสนใจของผู้ดู โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเร้าความสนใจให้ติดตามรายการ

ซินซิเนติ ทับลิก สกูล (Cincinnati Public School)²⁶ รายงานการทดลองการใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนว่า การสอนทางโทรทัศน์ได้ผลมากกว่าการสอนแบบเดิม และสามารถให้โทรทัศน์สอนนักเรียนทุกระดับชั้นได้ ในการสอนวิชาชีววิทยา ใช้โทรทัศน์สอนได้ดีกว่าวิธีบรรยาย เด็กที่มีความสามารถต่ำชอบการสอนวิชาชีวจากโทรทัศน์ เพราะเด็กที่มีความสามารถต่ำเรียนจากโทรทัศน์ได้ดี

คอยล์ ดี. สมิท (Doyle D. Smith)²⁷ ทำการวิจัยเรื่อง "An Evaluation of the Effectiveness of Television Instruction at Midwestern University"

²⁵J.A.Harrison (ed.), European Research in Audio-Visual Aids Part II Abstracts (London : Wightman & Co., Ltd., 1966), p.122.

²⁶Cincinnati Public School, "Report of the Experiments in the Use of Television Instruction," Audio-Visual Communication Review, VIII (July - August, 1960), 192.

²⁷Doyle D. Smith, "An Evaluation of Effectiveness of Television Instruction at Midwestern University," Journal of Educational Research, LXII (September, 1968).

โดยทดลองสอนวิชาคณิตศาสตร์ และ พฤษศาสตร์ ผลปรากฏว่าผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % แต่จะแตกต่างกันในวิชาพฤษศาสตร์ คือเรียนวิชา พฤษศาสตร์ได้ผลดีกว่า

แฟคัลตี ออฟ อาว นิว อิงแลนด์ คอลเลจ ยูนิเวอร์ซิตี (Faculty of Our New England Colleges University)²⁸ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของครูต่อการใช้ระบบโทรทัศน์วงจรปิดเพื่อการศึกษาพบว่า

1. โทรทัศน์ช่วยการสอนของครู และพัฒนาการสอนแก่ครูอาจารย์ใหญ่
2. ครู 90.74 % มีความเห็นว่าการสอนของครูทางโทรทัศน์ควรใช้เวลาครั้งละ 45 นาที เป็นการเหมาะสมที่สุด 9.26 % มีความเห็นว่าควรลดเวลาสอนให้เหลือเพียง 20 นาที ไม่มีครูคนใดเห็นว่าควรมีเวลาสอน 1 ชั่วโมง

เดอะ ฟันด์ ฟอว์ แอดวานซ์เมนท์ ออฟ เอ็ดดูเคชัน (The Fund for Advancement of Education)²⁹ ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับโครงการใช้โทรทัศน์การสอนในโรงเรียนรัฐบาลในสหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ. 1957-1958 มีความมุ่งหมายที่จะใช้โทรทัศน์เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา และใช้โทรทัศน์สอนในห้องเรียนใหญ่ ๆ เพื่อประหยัดห้องเรียน โดยทดลองกับนักเรียน 40,000 คน ในโรงเรียนมัธยมและประถมกว่า 200 แห่ง แล้วทดสอบด้วยข้อสอบมาตรฐาน ปรากฏว่านักเรียน 68% ชอบเรียนทางโทรทัศน์ คณะกรรมการที่ทำการวิจัยสรุปว่า โทรทัศน์มีคุณค่า เพื่อให้เตรียมฝึกฝนครูโทรทัศน์มาเป็นอย่างดี

ชิบเบลอร์, เฮอแมน, แอล. (Shiblor, Herman L.) กล่าวว่า ครูร้อยละ 93

²⁸ Royale D. Colle, and S. Albert, Audio-Visual Communication Review, VI (Spring, 1968).

²⁹ The Fund for Advancement of Education, "The National Programal Program in the Use of Television in Public Schools," Audio-Visual Communication Review, VIII, (May-June, 1960), p.159.

³⁰ Herman L. Shiblor, "What Research Says About ETV," Midwest Program in Air Born Television Instructional News, p.2.

ชอบใช้โทรทัศน์ประกอบการสอน ครูที่ใช้โทรทัศน์สอนในห้องเรียน มักได้รับความลำบากใจ และไม่คอยใช้โทรทัศน์ในตอนแรก แต่เมื่อได้รับประสบการณ์มากขึ้น ความคิดเห็นและทัศนคติ จะเปลี่ยนไป

เวิร์น วิลเลียม แบคเคนส์ (Vern William Backens)³¹ ได้สรุปผลการวิจัย เพื่อหาผลการสอนคณิตศาสตร์ในระดับวิทยาลัยด้วยโทรทัศน์วงจรมีคำว่า

1. นักเรียนที่ครูสอนโดยตรงมีทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ดีกว่าเรียนจากโทรทัศน์
2. ทัศนคติของนักเรียนต่อโทรทัศน์ ในฐานะ เป็นอุปกรณ์การสอนไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทั้งก่อนและหลังการทดลอง
3. นักเรียนที่เรียนจากครูโดยตรงมีทัศนคติที่ดีต่อครูมากกว่านักเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์
4. นักเรียนที่เรียนออนไลน์มีทัศนคติต่อครูโทรทัศน์เลวลง

จากการวิจัยของ ฮิเดยา คูมาตะ (Hideya Kumata) และทอมา โฮล์มส์ (Holms)³² ได้สรุปผลงานวิจัยเกี่ยวกับการสอน โดยใช้โทรทัศน์ดังนี้

- จากการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการสอนโดยใช้โทรทัศน์กับการสอนแบบ เดิมเกือบ 90 % ได้ผลไม่แตกต่างกัน

- จากการเปรียบเทียบมีข้อแตกต่างกันคือ

1. ผู้เรียนอยาก เรียนกับกลุ่มอภิปรายขนาดเล็กมากกว่าการเรียนทางโทรทัศน์
2. การเรียนจากโทรทัศน์ทางเดียว (One way Television) ได้ผลดี ดีกว่าการเรียนจากกลุ่มบรรยายขนาดใหญ่

³¹Backens, loc. cit.,

³²Presly D. Holms, J. Television Research in the Teaching Learning Process, (Detroit : Wayne State University, 1959), p.152.

3. นักเรียนชอบเรียนจากกลุ่มอภิปรายขนาดเล็กมากกว่าเรียนจากโทรทัศน์ที่สามารถพูดโต้ตอบกับครูสอนโคควย (Television with Audio-Feedback)
 4. หมู่เรียนที่เรียนโดยวิธีแบ่งกลุ่มเล็กอภิปรายโต้ตอบ ๆ กับห้องเรียนจากโทรทัศน์ที่สามารถโต้ตอบโคควย
 5. การอภิปรายกลุ่มย่อยโคควยดีกว่าห้องเรียนที่เรียนโดยวิธีอภิปรายกลุ่มย่อยเช่นกัน แต่ขณะเดียวกัน ฉายโทรทัศน์ไปให้ห้องอื่นโคควย
 6. ห้องเรียนจากโทรทัศน์ทางเดียว (One - Way Television) โคควยดีกว่าการเรียน
 - การสอนที่ให้ได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ ใช้โทรทัศน์ใช้เวลาน้อยกว่าการสอนตามวิธีเดิม
 - ขนาดของห้องเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์ ไม่มีผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อการเรียน ถ้ามีจำนวนนักเรียนต่อเครื่องรับโทรทัศน์เท่ากัน
 - นักเรียนที่นั่งแถวหน้า กลาง และแถวหลัง ไม่มีผลแตกต่างกันจากการเรียนด้วยโทรทัศน์ ถ้าแถวหน้าตั้งอยู่ใกล้โทรทัศน์ประมาณ 2 เท่า ของขนาดจอโทรทัศน์และแถวหลังห่างไม่เกินประมาณ จำนวนฟุตของขนาดจอโทรทัศน์มีหน่วยเป็นนิ้ว
 - ความคิดรวบยอด และการแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนจากวิธีเดิม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกับนักเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์ทางเดียว (One Way T.V.) โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มฉลาด
 - นักเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์สามารถพัฒนา Psychomotor Skills เท่ากับพวกที่เรียนจากครูโดยตรง ถึงแม้ว่าพวกนี้จะมีอุปกรณ์ชนิดเดียวกัน และจับต้องด้วยมือได้
- วิลเบอร์ แชรรม³³ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการ เปรียบเทียบการสอนทางโทรทัศน์

³³ Wilbur Schramm, Learning from Instructional Television,
Review of Educational Research, (April, 1962) Vo.32, pp.156-167.

กับการสอนแบบธรรมชาติในห้องเรียน โดยได้ทำการทดลองกับนักเรียนหลายระดับตั้งแต่ชั้น ประถมปีที่ 3 ถึงระดับวิทยาลัยใน 9 วิชา จากผลการทดลอง 393 ครั้ง ได้สรุปผลการวิจัย โดยทั่วไปดังนี้

1. การทดสอบความสัมฤทธิ์ผลในการเรียน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการสอนด้วยโทรทัศน์กับการสอนธรรมชาติในห้องเรียน
2. การสอนทางโทรทัศน์ ใช้ได้ผลดีกับนักเรียนในเกรด 3 ถึง 9 มากกว่านักเรียนระดับไฮสกูล หรือวิทยาลัย
3. การสอนทางโทรทัศน์ ได้รับความนิยมมากที่สุด ในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ได้รับความสำเร็จน้อยในวิชาประวัติศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวรรณคดี
4. นักเรียนระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นว่า เขาเรียนรู้จากการสอนทางโทรทัศน์ได้มากกว่าที่นักเรียนระดับไฮสกูล และนักศึกษาระดับวิทยาลัยคิดว่า เขาจะเรียนรู้ได้มาจากการสอนทางโทรทัศน์
5. ทัศนคติของนักเรียนระดับวิทยาลัย ชอบการสอนทางโทรทัศน์น้อยกว่านักเรียนระดับไฮสกูล
6. ปรากฏว่ามีการต่อต้านการสอนทางโทรทัศน์มากขึ้นในระดับวิทยาลัยมากกว่าในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ชัยยงค์ พรหมวงศ์³⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "เสนอโครงการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ การศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีในประเทศไทย" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาชั้นปริญญาเอก มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการพัฒนาในแผนการทั่วไปสำหรับการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ การศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีในประเทศไทย แผนการนี้รวมถึงแนวทางสำหรับการตั้งสถานี และวิธีการปฏิบัติสำหรับโทรทัศน์การสอน สิ่งเหล่านี้หมายถึงต้นทุน ค่าใช้จ่ายและ รายได้ที่จะนำมาคำนวณการของสถานี ค่าเงินการวิจัยโดยการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้ง

³⁴ Chaiyong Brahmawong, op.cit.,

เรื่องมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี และโทรทัศน์การศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้ออกไปเป็นแนวทางสำหรับ สังเกตการณ์และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สถานีโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ สำหรับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี การวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี คือการแก้ปัญหาที่จะช่วยให้ผู้ใหญ่ที่กำลังทำงานอยู่ และยังไม่มีโอกาสจะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยตามเวลาปกติ
2. โทรทัศน์การศึกษาใช้ประโยชน์เป็นสื่อสำหรับการสอนต่าง ๆ โดยเป็นระบบ ที่เข้าถึง (System Approach) ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการสอนสำหรับมหาวิทยาลัย เทคโนโลยี
3. ประเทศต่าง ๆ จำนวนมากประสบความสำเร็จในการใช้โทรทัศน์การศึกษา จัดรายการช่วยการสอนสำหรับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีและการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ สำหรับ ประเทศไทยรายการควรจะคำนึงถึงผู้ใช้ในประเทศไทยโดยการพิจารณาถึงว่ามีเครื่องรับ โทรทัศน์มากกว่า 300,000 เครื่องเฉพาะในกรุงเทพฯ

ขอเสนอแนะ

1. ตั้งคณะกรรมการวางแผนโทรทัศน์การศึกษาเพื่อที่จะเป็นคณะกรรมการ ชั่วคราวในการ เริ่มต้นดำเนินการก่อนหรือในระหว่างการก่อสร้าง
2. คณะกรรมการวางแผนโทรทัศน์ศึกษาควรแต่งตั้งอนุกรรมการ (Subcommittees) ฝ่ายต่าง ๆ ขึ้นเพื่อที่จะดูแลข้อปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดตั้ง คณะ กรรมการประกอบด้วย (1) คณะกรรมการยกร่างงบประมาณ (2) คณะกรรมการควบคุม การก่อสร้าง (3) คณะกรรมการพิจารณาเลือกซื้อเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวก (4) คณะกรรมการสมทบ
3. คณะกรรมการวางแผน ควรจะให้มาเป็นคณะกรรมการอำนวยการ เมื่อมี การเปิดดำเนินการของสถานีแล้ว สมาชิกของคณะกรรมการบางฝ่ายอาจจะมีการสับเปลี่ยน แทนกันได้ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

4. เมื่อได้วางโครงการของสถานแล้ว ควรจะไต่พิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการขยายงานในอนาคตด้วย
5. Blue print ของอาคารก่อสร้างควรจะวางแผนอย่างระมัดระวัง รวมถึงพิจารณาการใช้ระบบการกระจายเสียง เพื่อที่ว่าในอนาคตจะไม่คล้าสมัย
6. การเริ่มต้นของสถานที่ที่ควรจะแนะนำถึงเรื่องการซื้อเครื่องมือโดยใช้ระบบที่ประกอบขึ้นจากอุปกรณ์หลาย ๆ อย่าง วิธีนี้สถานจะได้ชิ้นส่วนของอุปกรณ์ที่ดีที่สุดจากบริษัทต่าง ๆ
7. เพื่อที่จะทำให้เกิดความแน่ใจในด้านการผลิต และรายการสถานีควรจะจ้างผู้ที่มีประสบการณ์ในแต่ละสาขาโดยเฉพาะและไม่ควรจะจ้างแบบคน ๆ เดียวและให้ทำงานทุกอย่าง
8. เงินเดือนของผู้ทำงานควรพิจารณาให้ตามกฎระเบียบของข้าราชการบวกด้วย 13 % ของอัตราปกติหรือมากกว่านี้ เพื่อที่จะยักเหินช่วยบุคคลที่มีความสามารถไว้ไม่ให้ไปทำงานเอกชนที่มีเงินเดือนดีกว่า
9. สถานีควรจะแสวงหาแหล่งช่วยเหลือทางการเงิน เช่น จากสมาคมหรือองค์การธุรกิจเอกชนต่าง ๆ นอกเหนือจากเงินบำรุงการศึกษาของนิสิต
10. ในแผนการสอนทางโทรทัศน์ สถานีควรจะทำงานร่วมกับคณะกรรมการหลักสูตรของมหาวิทยาลัย
11. หลังจากที่เริ่มดำเนินการออกอากาศไปบ้างแล้ว ควรจะมีการประเมินคุณค่าของแต่ละรายการโดยใช้วิธีสังเกตแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์นักศึกษาผู้ซึ่งเรียนตามหลักสูตรทางโทรทัศน์